

NÉPI EGYSÉG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Ardealilor (Olyba-u.) 16. Tűzbiztonság 17-53
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsa tér) 2. Tűzbiztonság 22-49
Kéziratokat nem örvényez meg. Szerkesztőség fogadó órá csi-
törtökön 16-18 óráig.

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRFÁS

Bejegyezve a brassói törvényszéken Q. II. 1768/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Militară a Pressei sub No. 1437.7.X.1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lei

HIRDETÉSI DÍJAK: Kereset hirdetések: Hirdetési oldalon
előírás nélkül 500 lei, szöveghirdetés előírás 700 lei négy-
zetcentiméterenként. Gyászjelentés 600 lei négyzetcentiméter-
enként. Díjak előre fizetendők. Kiadóh. órák d. e. 8-2. d. u. 3-5.

A demokrácia és az együttélő népek barátsága jegyében

Megkezdődött a demokratikus ifjúság országos nagygyűlése

Groza miniszterelnök nagy beszédben mutatta ki a román és magyar nép testvéri együttélésének szükségességét

— Számos szomszédos ország ifjúsága is képviselteti magát a nagygyűlésen —

Tardos magyarországi kiküldött a két nép jóviszonyáról

(Brassó.) Az erdős hegyek lombkoszorújába font világos Brassó hatalmas szabadtéri színpadként ad szállást a romániai demokratikus ifjúság első összejövetelének. E páratlan díszlevezés széles keretei között pereg az ifjak nagygyűlése, az ország minden zugából összesereglett demokratikus fiatalság baráti találkozója.

Mialatt a „hivatalos” ülésezés az Astra mozgó termében folyik, az ünnepi zászló-díszbe öltözött brassói utcákon, tereken és a város közepén lévő díszkertben kisebb-nagyobb csoportokban folyik a „nem-hivatalos” vitatása az ifjúság kérdéseinek. Ugyanígy a gyűlésezés színdíszében az ülésteremben felvetődő kérdések kiáramlanak az utcára, az étkezőhelyekre, a sportlétesítmények tömegei közé... Így alakul, formálódik az ifju nemzedék sorsa a jövő, az új demokratikus ország jövője...

Brassó, az a régi városi település szemlétomást maga is megfajátodik az utkereső, jövőbeni demokratikus ifjúság termékeny munkálataiban. Pattogó ütemű zené harsog rövid időközönként a városban, jelszavas tehergépkocsik száguldanak az utcákon, hangszórók közvetítik a gyűlésteremből az eseményeket. A szemlélő jelképes, a gyári, falusi és értelmiségi ifjak munkacsoportját magasztaló rajzokat, zöld fenyőgallyal bevont remek díszkapukat, a főtér háza között feszülő zászló-füzéket és az ifjúság nagygyűlését hirdető táblákat lát mindenfelé.

A gyűlésterem előtt egymás mellett felsorakozó zászlórudakon román, magyar, szovjet, angol, amerikai, francia, csehszlovák, jugoszláv, bolgár színeket lenget a hegyek felől áramló győzelem szél. Ugyanígy az Aro szálloda magasbanyuló épület-tömbjéből, a Korona szálló ormát és a középületeket is zászlók díszítik. A Kapu utca bejáratánál a körönd ivlámpaoszlopaira a demokrácia diadalait éltető adó ifju hősök arcképeit helyezték el.

Még a legkévésbé díszes a Bulvard szálló, a „főhadiszállás” épülete. Itt székelt a nagygyűlés előkészítő bizottsága. A rendezés szálai mind itt futnak össze. Valóságos vezérkar irányítja innen a munkát és feladata egyáltalán nem lebecsülendő. Főként, ha figyelembe vesszük, hogy több, mint 1200 ifjúsági kiküldött elszállásolásáról és ellátásáról, a külföldi és belföldi sajtó képviselőinek elhelyezéséről, a munkarend megszabásáról és összehívásáról, a kormányképviselők megjelöléséről fogadásáról kell gondoskodnia. Látszólag azonban pompásan megbirkózik a szervezés bonyolult kérdéseivel s olyan tetteréről és határozottságról teltek már eddig is bizonyosságot, ami tapasztalt politikai szervezőknek is dicséretére válnék.

Ez az alkotóerő és fáradhatatlan cselekvés mutatja a legjobban, hogy a romániai demokratikus ifjúság tele van lendülettel, győzelmi elszántsággal. Nem retten vissza semmiféle nehézségtől és élni

tud azokkal a lehetőségekkel, amelyeket előtte a demokrácia korszaka nyitott meg. Munkásifjak és diákok, mező munkát végző falusiak és íróasztal mellett dolgozó fiatalok munkálkodnak pompás egyetértésben a nagygyűlés sikerén. A kezdet tanúsága szerint az eredmény nem is marad el.

Az ifjúsági nagygyűlés első kiemelkedő mozzanata Groza miniszterelnök látogatása volt. E látogatásra a miniszterelnököt a kormány számos tagja is elkísérte. Így eljött Georgescu Teohari belügyminiszter, Burcă belügyi alminiszter, Popov nemzetnevelésügyi alminiszter is, valamint a politikai élet számos más személyisége, mint Luca Vasile, az ODA főtitkára, Constantinescu Miron, a Demokratikus Pártok választási bizottságának titkára, az Általános Munkaszövetség és az Arlus számos vezetőjével egyetemben.

Nem hiányozhattak természetesen a külföldi nagy sajtóügynökségek és világlapok tudósítói és a fővárosi lapok kiküldöt-

tei sem.

Az ifjúsági nagygyűlés megnyitása így a demokrácia közös nagy ünnepévé lett, amelyen a román közéleti személyiségek legkiválóbb képviselői jelentek meg. Groza miniszterelnököt Alsótömősen Strat Ion megyefőnök, Niculescu Cocu tábornok, az 5. hadtest parancsnoka, Pintea Aurel főügyész és Cucu polgármester fogadták. A Schiel gyár előtti térségen hatalmas díszkapu várta a vendégeket.

A díszkapu körül várakozó tömeg lelkes ünnepéje közben a miniszterelnök a belügyminiszterrel és Cucu polgármesterrel kísérték gépkocsijából és négy almaszürke ájtalt vont kocsiba szállt át. Innen a festői öltözköztetésű bolgárszög, „zsunik” lovasainak kíséretében tette meg az utat az Astra mozgóig. Az útvonalon felsorakozott tömeg lelkes ünnepelésben részesítette a miniszterelnököt és a kormány többi tagjait. Különösen a Rezső-körúti utszakaszon gyűltek egybe a magas vendégeket váró tömegek és hatalmas aranyu tüntet-

téssel fejezték ki ragaszkodásukat az ország vezetői iránt. A miniszterelnök kocsijára hullottak a virágok, miközben a lelkes ünnepők szakadatlanul éljenek a kormánynak és annak népszerű vezetőjének.

Az Astra mozgónál díszszáza díszített a miniszterelnök előtt. A katonai zenekar indulója után Niculescu Cocu tábornok tette meg jelentését, majd az ifjúság képviselői üdvözölték a miniszterelnököt.

A romániai demokrácia ifjúság nagygyűlésének súlyt és jelentőséget ad számos külföldi ifjúsági kiküldött jelenléte. Elsőnek a szovjet ifjúság képviselői érkeztek meg Kotov örmagy vezetésével. Már folyt a megnyitó ülés, amikor megjelentek a teremben a demokratikus Bulgária ifjúságának kiküldöttjei is. Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia szintén elküldte ifjúságának képviselőit.

A brassói ifjúsági összejövetel tehát valóban jelentős esemény, amely néhány napra e város feje fordítja a demokratikus világifjúság figyelmét.

A kormány tagjai az ünnepélyes megnyitó ülésen

A romániai demokrácia ifjúság országos nagygyűlése szombaton d. e. fél tíz órakor nyílt meg az Astra mozgóban. A teremben már 9 óra után gyülekezni kezdtek az ország minden részéből egybesereglett ifjúsági kiküldöttek és a meghívott vendégek. A belépő először Groza miniszterelnöknek és Mihály királynak a színpad két oldalán elhelyezett hatalmas arcképet látja meg. Köröskörül az erkélyen Tudor Vladimirescu, Bălcescu, Horea, Dózsa György és a többi nagy szabadságharcos képe díszleg. A különböző nemzetek zászlói valóságos színpompát adnak a teremnek.

A várakozás ideje alatt az ifjak ütemesen harsognak a demokratikus ifjúság jelszavait. Szinte percekint felharsan a kiáltás: „Éljen a román ifjúság és az együttélő nemzetiségek ifjúságának barátsága!” „Éljen az ifjúságot pártfogó Groza-kormány!” „Éljen Románia demokrácia királya!”

Negyed tíz után néhány perccel a főmeg lelkes ünnepéje közben elfoglalja helyét a szovjet ifjúsági kiküldött, melynek tagjai Potov örmagy, Vorobiov kapitány, Gusulov hadnagy, és Kolozsava a szovjet lányok képviselője. Mindhárom ifju egyenruhában van és kitüntetések, valamint fiatal korban elért magas rangjuk bizonyítja, hogy dicső szerepet játszottak a szovjet nép honvédő háborújában. Nem sokkal ezután a brassói Szövetséges Ellenőrző Bizottság képviselői: Medvedev ezredes, Rzevszki kapitány, és a kíséretükben levő tisztek és közkatona is elfoglalják a számukra kijelölt helyeket.

Megérkezik Groza Péter

Tíz óra előtt néhány perccel a bementő közli Groza miniszterelnök megérkezését. A terem közönsége szűnni nem

akaró éjjezéssel fogadja a miniszterelnököt és a kíséretében levő minisztereket. A széksorban Groza miniszterelnök, Teohari Gheorgescu belügyminiszter, Burcă Ioan belügyi alminiszter, Popov Aurel nemzetnevelésügyi alminiszter, Niculescu Cocu tábornok, hadtestparancsnok, Macovescu Gheorghe államtitkár, Luca Vasile Constantinescu Miron, valamint az Álla-

ános Munkaszövetség számos vezetője foglalnak helyet. A helybeli hatósági vezetők közül jelen van Zaharia ezredes, közigazgatási vezérfelügyelő, Strat megyefőnök, Cucu polgármester, Panu ítélőtáblai főnök, Pintia főügyész és mások. A díszülést az Astra gyár énekara nyi-

totta meg, a Királyhimnusz és a demokrácia ifjúság himnuszának elneklésével. Ezután Cucu polgármester lépett a mikrofon elé és Brassó város lakossága nevében üdvözölte a kormány tagjait és a romániai demokrácia ifjúság első országos nagygyűlését.

A nagygyűlés jelentősége

Stoica Nicolae a szakszervezeti ifjúság nevében köszöntötte a nagygyűlésen résztvevő demokratikus pártok képviselőit és a szomszédos országokból érkezett ifjúsági kiküldöttjeiket. Felemlítette, hogy a romániai demokratikus ifjúság két fontos esemény között ül össze. Párisban most döntenek a népek sorsa felől és biztosak lehetünk afelől, hogy ez a döntés biztosítja a népek békés jövőjét. A másik fontos körülmény a választási harc megkezdése, amittől az ország jövője függ. Az országos ifjúsági nagygyűlést megnyitottnak mondotta ki.

Ezután az ifjúsági kiküldöttek lelkes ünnepéje közben Craciun Constanta asszony lépett az emelvényre és megkapó beszédben idézte az ifjúság szabadságáért életüket áldozók emlékét. „Hogy ezen az ünnepnapon szabadok vagyunk, hogy tanácskozássra ülhetünk össze, hogy terveket kövessolhatunk, az ifjúság szebb jövőjéről, hogy ezen a napon énekelhetünk, nevetünk, bizalommal tekinthetünk a jövő elé, merész terveket szöve népünk jobb és szebb életének megteremtésére, — ezért számos ifju az életét adta...”

Ezután felolvasták azoknak az ifjaknak névsorát, akik a spanyolországi szabadságharcban, Romániában vagy máshol a hitlerellenes háborúban veszítették életüket.

(Folytatás a 3-ik oldalon.)

HIREK

— A brassói MNSZ szervezeteinek kibővített sajtóbizottsága augusztus 14-én, szerdán este 7 órakor gyűlést tart.

— Augusztus 12-én lépnek életbe az új kenyérárak. Augusztus 12-től kezdve a következőképpen állapították meg a kenyér új árát: 700 grammos barna kenyér 560 lej, 600 grammos fehér kenyér 4000 lej, 700 grammos barna kenyér köz- és magánalkalmazottak részére 200 lej.

— Meghosszabbították a gyapot és gyapjú beszállításának határidejét. A Közvetlenüzemi Államtitkárság újabb rendelkezése értelmében a gyapot beszállítási határidejét 1946 szeptember 1-ig, míg a gyapjút 1946 október 1-ig hosszabbították meg. Azok a személyek, akiknek csak három juhuk van, nem kötelesek gyapjút beszállítani a gyűjtőszerveknek.

— Elhagyott gyermek holttestei a pataokban. Pista Adám méheskeri lakos a napokban a brassói Spurcátpatakban egy 5—6 hónapos fiúgyermek holttestét találta. A gyermeket valószínűleg az anyja dobta el magától. A vidombáki csendőrség megkezdte a nyomozást a kegyetlen anya ejekérítésére.

— Letartóztatták Hess Viktor cukorkagyárost. Kedden tartóztatták le Szebenben Hess Viktort, a hírlapista tevékenységéről ismert cukorkagyárost, aki eddig szabadságon volt. Hess visszaélve a demokratikus hatóságok türelmével, továbbra is fasiszta tevékenységet fejtett ki. Egyébként a munkásságának sem volt jóbarátja, mert a Manu-párti Búcsa segítségével mindenáron arra törekedett, hogy egyenletlenkedést és gyűlöletet szítson a dolgozók soraiban.

— Véget ért a párisi postás-sztrájk. A párisi postai munkások sztrájkja végetért, miután bérmozgalmi követeléseiket teljesítették.

— A romániai cseh és szlovákok kéri hazatelepítésüket. Prágából jelentik, hogy 50 ezer Romániában élő cseh és szlovák nemzetiségű egyén kérte hazatelepítését. Ebből a célból egy csehszlovák bizottság érkezett Romániába, amely a román kormánnyal együtt megteszi a szükséges lépéseket a kitelepítésre vonatkozólag.

— Repülőszerecsétfenség. Balázsfalván. Néhány nappal ezelőtt a balázsfalvi repülőtéren próbarepülés közben lezuhant Románia egyik legjobb pilótája, Pretorian Vasile kapitány. Pretorian, mint a hitlerellenes háború egyik hőse megkapta a Mihai Viteazul rendet, valamint a Miskolc hőse címet. A légiharcokban 39 német gépet lőtt le. Pretorian kapitánnyal együtt leték halálukat Banescu Marin és Mierla repülő is.

— Hétmillió lopás a szeben-megyei Nagydisznódon. Julius 21-én este ismeretlen tettesek behatoltak a nagydisznódi „Fleischer Eduard” gyárba, ahonnan 6 hajtószíjat és 6 kg szövet-festéket loptak el. A csendőrség megállapította, hogy a tolvajok a padláson keresztül hatoltak be a gyár helyiségeibe. A kár meghaladja a 7 millió lejt. A tetteseket még nem sikerült kézrekeríteni.

— Forgatombia került egy millió darab 500 lejes ércpénz. Bukarestből jelentik, hogy a nemzeti pénzverde ma szállította le az új, alumíniumból készült 500 lejes ércpénz első részletét, amely 500 millió lejt tesz ki. A további mennyiség fokozatosan kerül ki a pénzverdeből a vonatkozó rendelet által meghatározott husz milliárdnyi össz névértékben.

— A holland népi tiltakozik a katonaság Indonéziába szállítása ellen. Hollandiában nagyszabású tüntetések zajlottak le, amelyeken Hollandia lakossága tiltakozott holland katonaság Holland-Indiába küldése miatt. A gyűlés szónokai kijelentették, hogy nem akarják támogatni a holland imperialista politikát.

— Elfogták az első forintárdrágítót. Medveczy János foglalkozásnélkül egyén a budapesti Teleky-téren mosószappant árusított 10 forintért a maximál 7.80-as ár helyett. Amikor figyelméztették erre, szikozódásban tört ki és kijelentette, hogy őt a sztálinizációs

Vasárnapi látogatás Sepsiszentgyörgy házi fürdőjén

A véletlennek köszönheti létezését Sugásfürdő

(Sugásfürdő) Sepsiszentgyörgyről két oldalról is meg lehet közelíteni Sugásfürdőt. A kőpített kocsiút rövidebb és kényelmesebb, a város lakói azonban, akik legtöbb vasárnapjukat itt töltik, inkább az erdei ösvényen keresztfül jönnék fel a fürdőre. Az erdei ösvény két oldalán még itt-ott látszanak a nyomai a két évvel ezelőtt lefolyt harcoknak. Egy-egy repeszdarab vagy türes töltényes láda, kandikál ki a cserjefalombok ágai közül.

Sugásfürdő aránylag a legkevésbé látogatott székelyföldi fürdőhely. A baróti hegylánc elrejtett zugában, a Görgő nevű hegycsúcs keleti lábánál fekvő fürdőhelyiséget leginkább a közeli Sepsiszentgyörgy lakói látogatják. Valóságos

Arany helyett szénsavgáz...

A Gözlő a véletlennek köszönheti létezését. Ugyanis a múlt század negyvenes éveiben a vízmások mellett a nyitott kút napvilágra. A csillagos színű ásványt egy Farkas nevű nyugalmazott százados találta meg, aki alchimista kísérletezésekkel töltötte szabad idejét. A felfedezés után Farkas arany- és ezüst ércet után kezdett ásni a sugási völgyben.

Az ásatás meglepő eredményekre vezetett. Aranyat és ezüstöt nem találtak egy grammot sem, hanem alig hogy leérték ötven ölnyre, a tárnából fullasztó, gyil-

házi fürdőjévé vált a városnak. Távlatból vidékekről azonban ritkábban jönnek ide fürdővendégek. Pedig a Sugásfürdőn felbugyogó víz is éppen olyan gyógyító hatású, mint a közeli, sokkal látogatottabb fürdőhely, Előpatak vize, hiszen azonos összetételű talajból tör mind a két forrás elő.

A nap égetően tör alá, amikor kitérünk az erdei ösvényről a villasor közé. A fák árnyékában kinnadulóc oporok fa'atznak, a nyitott medencében fiatal fiúk fürdenek. A medencefürdőtől pár lépésnyire emelkedik a Gözlő épülete. Reumás, köszvényes betegek keresnek itt gyógyulást. Benézünk. Fapafokon enyhülést kereső betegek ülnek körül a padolatlan szobát, a hol az alattaiból meleg szénsavgáz tör fel.

kos gáz: széndioxid tört elő. A munkát azonban abba kellett hagyni, a föld méhében dolgozó bányászok is csak a jószerencsének köszönhetik megmenekülésüket. Azóta a tárnából állandóan áramlik a szénsavgáz, amely gyógyító hatásán túl iparilag is hasznosítható.

Később egy Székely László nevű sepsiszentgyörgyi lakos a tárna szájánál gödört ástott s padokat helyeztet el benne. A Gözlő nevet is ő adta. Idők folyamán a tárna beomlott, de a szénsavgáz áramlása azért nem szűnt meg. A múlt század vége

felé háza építettek a gáz áramlási helye fölé. Azóta nagyon sokan látogatják a reumában és köszvényben szenvedő betegek közül. A Gözlő köré lassanként egész villasor épült s kialakult a fürdő.

Gyógyulás és halál

A Gözlőben furcsa szag terjed. Lá-bunkon bizsergésféle fut végig. A meleg szénsavgáz hatása. A föld méhéből kiáramló gyógyító gáz azonban ezernyi veszedelmet rejt magában. A fülledt levegőben az ember szinte szorongást és bizonytalanságot érez. Hiszen egy véletlen mozdulat, egy szerencsétlen előrehajlás s a gyógyító gáz halált okoz. A Gözlőnek eddig is nagyon sok halálos áldozata volt, akik halálukat létké a széndioxid áramlásban. Nem egy önmagával meghasonlott ember kereste már a könnyű öngyilkosság módját itt.

Az ember valósággal megkönnyebbül, amikor kitér a Gözlő fojtott levegőjéből. Kint éppen akkor indul el egy kiránduló csoport a Görgőre. Velük tartunk. Az út fárasztó, nehéz, de megéri. A Görgő magaslátáról a kilátás páratlanul szép. Szinte szabad szemmel is látni a környező öt vármegyét. Ide látszik a Hargita csúcsa, a Déli és Keleti Kárpátok, a Rika hegység, Az Ólt folytatás egészen a rákosi hegy-átörörsig szemmel lehet tartani...

Beke György

Az Ekésfront sikeres népgyűlése Bereckben

(Bereck) Ebben a községben, ahol a múlt reakciós rendszer élesen szembeállította a magyar és román lakosságot, a demokrácia fejlődése szempontjából fontos kihatással volt az augusztus negyedikén tartott népgyűlés.

Dr. Faur János, az Ekésfront háromszékmenyi titkára meggyőző erejű beszédével szétzúzta a reakciós múlt hamis szolamait, megmagyarázván, hogy a demokrácia Románia an többé nem lehet helye a nemzeti gyűlöletnek. A választásokról szólva rámutatott arra, hogy a román és magyar földművelés, melyet a történelmi pártok és a Magyar Párt félrevezetett, ma kéz a kézben, kell együtt haladnia, hogy saját boldogulásukat mielőbb megvalósítsák.

Dr. Faur utáni Ugri Antal a Kommunista Párt kétdíjári titkára mutatót rá a legfontosabb feladatok megoldására. — Általános tetszés közepette mutatót rá ar-

ra, hogy a demokratikus Romániában az itt élő magyarság demokratikus egységbe tömörülve, a román demokráciával karöltve kell kiharcolja az őt megillető jogokat. Ennek a szövetségnek alapja a román és magyar nép testvéries együttműködése. A két nép megbékélését a népgyűlésnek egy konkrét határozata igazolta. A község vezetésében, mely eddig magyar jegyzőből, két magyar bíróból állt, a magyar lakosság jóindulatú hozzájárulásával, a bírói tisztseget a község román ajku lakosságának adták át.

A népgyűlés után, a község román és magyar lakossága még sok felvilágosítást váró kérdést intézett a kiküldöttekhez, akik válaszaikban sok eddigi kételyt oszlattak szét. A lakosság szinte örömmel mondott köszönetet, kérve a kiküldötteket sürűbb látogatásra.

U. A.

Hol vagy Malvin?

Két öreg, fekete ruhás néni ke az eljött tegnap a moziba. Ahogy a delutáni napstésből beléptek az elsőféltet nézőtérre, ahol már folyt az előadás áthatolhatatlan tintába merült előttük a világ. A jegyző szédő alighanem szunyókált valamelyik üres széken, mert senki sem törődött velük. Gyámoltalanul tipogtek ide-oda s végül megpróbálkoztak leülni. Persze, sikertelenül, mert mindig másnak az ölet választották ki. Végül valaki megszajnlta az egyik nénikét. Karanfogta és leültette. A másik várt néhány percig, aztán hogy rajta nem segített senki, nyugtalankodni kezdett.

— Hol vagy Malvin?

Malvin talán gyengén hallott, mert néma maradt, akár Adám, mikor az Ur szőlította a paradicsomban.

— Malvin!

Malvin nem válaszolt.

— Malvin, felelj hát!

Malvin nem felelt, de a község megunt a lármát és püsszegni kezdett, sőt egy-két grombaságot is megeresztek. A néni nem hagyta magát.

— Nem úgy van az. Malvin eltűnt, pedig az előbb még itt volt. Hol vagy Malvin?

Erre a felszólításra sem jelentkezett senki. Az anyóka a nézőtér élénk derültsege közepette gyufát gyújtott és úgy kereste társát. Végül is félbe kellett szakítani az előadást Malvin miatt, mert az isteni Karádi helyett a fekete ruhás néni figyelt mindenki. Előkerült a szundikáló jegyző és a szolgálatos tűzoltó és hosszú vita után kivezték a néni. Malvin azonban nem került elő.

— Ugyan hová lett Malvin?

— Szolgálatos gyógyszerárak Brassóban. Hétfőn: Paveanu, Hirschler utca 18 és Cola, Hosszu utca 42. Kedden: Domnariu, Szabadságtér 13 és Mumtiam, Hosszu utca 99.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen bátyám, Fried Jenő temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, vagy bármily módon fájdalommonk enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk halás köszönetet.

A gyászoló család.

MŰVÉSZET ÉS MŰVELŐDÉS

Megjelent az Utunk?

Az „Utunk”, a Romániai Magyar Írószövetség kéthetenként megjelenő lapja negyedik számához érkezett el. A tartalmas lapszám ezúttal Gaál Gábor, Kiss Jenő, Szabó Lajos, Déry Tibor, Varga László, Kovács István, Adám Zsigmond, Jánosházy György, Molter Károly, Jékely Zoltán, Turnowsky Sándor, Karács Andor, Kós Károly, Korda István, Székely Dávid Gyula, Bányai László, László Gyula, P. Păcurariu, Szabó László, Kovács György, Bárdos B. Artur, Garázda Péter, Méliusz József, Nagy István és több más munkatárs irásait közli.

Új színes filmek a Szovjetunióban

Moszkvában és a Szovjetövezetben sok más városában most került bemutatásra egy új művészfilm, az „Eskü”, amelyet P. Pavlenko, és M. Csiaureli forgatókönyve alapján az utóbbi időben rendezett. Ezt a filmet Moszkva 20 filmszínházában játsszák egyidejűleg zsúfolt házak mellett. Aki végignézi a filmet, elragadtatással beszél róla s az az általános vélemény alakult ki, hogy az „Eskü” egyik legkíválóbb alkotása a szovjet filmgyártásnak.

Az „Eskü” meséje a fasiszta rablóhadak ellen folytatott hősi háború idejében játszódik le.

A széles távlatokban kibontakozó film nagyszerűen mutatja be a szovjet nép együtartóztatását, barátságát és önfeláldozó testvériségét.

Szovjet katonák, édesanyák, munkások a film hősei. akik csodálatos egyszerűséggel áldoztak fel enjüket a legfőbb eszmé: a szabadság és hazaszeretet szolgálatában. S ez az egyszerűség, amely mentes minden patoszról vagy papíroszú hősködestől, teszi őket igazán nagygyá, szinte emberfelettivé.

Reméljük, hogy hamarosan nálunk is bemutatásra kerül.

Brassói mozgóknak műsora:

Aro: Az elfopott élet. — Astra: (Nincs előadás.) — Capitoi: Minden lány férjhez megy egyszer. — Corso: Zorro. — Lumina: Miki egér. — Redut: A megbélyezett. — Scaja: Az elítélt.

HOGYAN ÉLNEK a háborús bűnösök a nürnbergi fegyházban

(Nürnberg.) Egyik angol napilap munkatársa nemrég engedélyt nyert a nürnbergi fegyház meglátogatására. Itt örök ugyanis a német háborús bűnösöket. A rendkívül érdekes beszámolóból alább közlünk néhány érdekes részletet.

A nürnbergi börtönt a nemzetközi törvényszékkel folyósók bonyolult hálózata köti össze. A börtönbe vezető folyosók csak gyengén vannak megvilágítva és lépten-nyomon gondosan zárt páncélfalok osztják azokat szakaszokra. Maga a börtön jellegzetes épület. Homályos, magas csarnok. Köröskörül vasvázu folyosók egymás felett. A nyitott folyosók alatt kifeszített huzalháló, nehogy öngyilkosság útján ítélkezzen önmaga felett valamelyik rab.

A cellák

Minden emeleten egy-egy cellasor húzódik végig. A főbűnösöket nagyobb biztonság kedvéért a földszinti cellákba helyezték el. A cellák sima páncélfalján egyetlen jellel fődött kíméletlenség. Földön — akárcsak az állatok fajállatainál — a bennülő vádolt neve. Minden cella előtt különlegesen képzett amerikai katonai rendőr áll géppisztollyal felfegyverezve. A cellában szalmaszőnyeget ágyat és illemhelyet találhatunk. Minden vaskapcsot és horgot gondosan eltávolítottak. Még a magasan fekvő ablakok üvegeit is celofánnal helyettesítették, ugyancsak az öngyilkosságok megakadályozása céljából. A vádlottakat cellába helyezéskor előtt gondosan megvizsgálták, nehogy olyan tárgyat maradhasson náluk, amivel önmagukban kárt tehetnek. Nemesek a cipőfűzőt és nyakkendőt vették el tőlük, hanem még elválaszthatatlan monoklijukat is. Mióta Ley Róbert, az egyik vádlott öngyilkos lett, azóta a zsebkendő használatát is csak felügyelet mellett engedték meg.

Igy telnek a napjaik

A cella ajtajában álló rendőr minden félpercen benéz a kíméletlenségükön. Minden nap meghatározott időben megjelenik a cellában egy német hadifogoly borbély, aki önműködő borotválóval borotválja meg a foglyokat. A beadott fehéremut gondosan megvizsgálják, úgy, hogy abban egy gombostűt sem lehet elrejteni.

Az élelmüket szintén német hadifogoly katonák készítik el amerikai felügyelet mellett. Egy sajkában adják be nekik az ételt és a villa nélkül, csak kanállal.

A vádlottak közül különösen Hess és Ribbentrop bírják nehezen a fogságot. Meddő tevékenységüket elég gyakran zavarják hol a védőügyvédek, hol pedig a lelkesek és oryosok. Ribbentrop gyakran a buskomorság jeleit mutatja. A legjellemzőbb tisztálkodási rendszabályokat sem akarja betartani.

Göring két hatalmas bőrönddel vonult be a fegyházba. Az egyikben ruhaneműek, a másikban — kábitőzerek voltak. Ő ezt így képzelte... Az amerikaiak azonban gondoskodtak ruháról is. Egyforma vastag vászonruhát kaptak, amelyet csak akkor cserélnek fel a német egyenruhával, amikor tárgyalásra kísérik őket. Az egyenruhájukat egyébként mindennap ki-vasalták.

Fegyelem és udvariasság

A börtön parancsmoksága szigorú udvariassági szabályokat léptetett életbe. Ha egy szövetséges tiszt megjelenik a cellában, a vádlott köteles felállással és főhajtással üdvözölni a katonás tisztet helyett.

Napi sétájukat a börtön udvarán meghúzott vonalon végzik egymástól 12 méter távolságban. Közeledniük, vagy egy-máshoz szólniuk tilos. A vádlottak egyébként gondosan ügyelnek arra, hogy a szabályokat meg ne szegjék, mert ez a napi néhány perces séta megvonását eredményezné.

Az angol újságíró ezzel a sóhajjal fejezte be beszámolóját: „Milyen szomorú sors ez azok számára, akik egykor mérhetetlen hatalom urai voltak!”

Má más véleményem vagyunk. Azok is, akiknek családjaik kiirtották, házaik felégették és leégették. Mindenki, aki szenvedett azért, mert nekik hatalom volt a kezükben.

(Folytatás az 1. oldalról.)

Közvetlen ezután érkezett meg a Galatiából elindult staféta, amelynek utolsó futója az aldnai ifjúsági szervezetek üdvözlét hozta.

Megválasztják az elnökséget

Ezután sor került a nagygyűlés díszelnökségének megválasztására. A díszelnökségbe Sztálin vezértábornagyot, Truman elnököt, Attlee brit miniszterelnököt, Bidaült francia miniszterelnököt, Öfelsége I. Mihály királyt, a kormány tagjait, Groza miniszterelnökkel az élen és a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség végrehajtóbizottságát választották be.

Az elnökségnek a következők lettek a tagjai: Bádescu Amedeu a liberális ifju-

Crăciun Constanța

ság emőke, Crăciun Constanța a Haladó Ifjúság központi bizottságának főtitkára, Nechiti, az Ekésfront ifjúságának titkára, Catrinescu Constantin, a Nemzeti Néppárt ifjúságának főtitkára, Cantemir Daniel, a Nemzeti Parasztpárti ifjúság képviselője, Mania Anton a Szocialista Ifjak Szövetségének képviselője, Nastase Constantin a szakszervezeti ifjúság képviselője, Márk Endre a Magyar Népi Szövetség ifjúságának képviselője, Rosenstein Dali a zsidó ifjúsági egyesületek képviselője és Tudor Vasile a Népi Testnevelés képviselője.

Viharos éljenzés fogadta a mikrofon előtt megjelenő miniszterelnököt. Groza Péter dr. azzal kezdte beszédét, hogy mint egyszerű polgár jött el, mert jelen akar lenni a rendkívüli találkozóon. Majd hangzott, hogy az ifjúság a jövő társadalom élcsapatát képezi, amelynek együttműködése döntő jelentőségű a szabad, független és demokratikus új Románia megteremtésében.

A miniszterelnök hosszasan fejtegette, hogy a régi nemzedék nagy hibát követett el, amikor figyelmen kívül hagyta a társadalmi kérdéseket. Bebizonyosodott — mondotta — hogy a nemzeti eszmény valóra váltása egymagában nem boldogíthatja a népet és csak akkor lehet igazán megelégedett, ha társadalmi szempontból is ura lehet sorsának. Az élet olyan mint egy pénzdarab, amelynek két oldala van: az egyik a szellemi oldal és az lelki kincseink, hagyományaink, jelképe, míg a másik anyagi létünket fejezi ki. Aki az egyik oldalt elhanyagolja, az élet egyensúlyát bontja meg.

A miniszterelnök hosszasan fejtegette ezután, hogy az ifjúság harca nem könnyű, mert el kell harítani az utból a reakciót, az elkődösítést és a szovinizmus akadályait. Harcukban minduntalan elavult, de az emberek lelkébe mélyen begyökereszt eszméket fognak ütközni.

Groza miniszterelnök ezután az együttélő népek közötti béke kérdésére tért át.

A román-magyar kapcsolatokról

— Miután Brassóban egy erdélyi városban beszéltek, a román és a magyar nép kapcsolatáról szeretnék beszélni. Mintegy tízenkét-tizenhárom évvel ezelőtt az Ekésfront és a MADOSZ Déván közös gyűlést tartott s ezen a gyűlésen egy brádi román földműves mondotta a következőket: „Amíg kisgyermek voltam, jóbarátként játszottam egy körösbányai magyar kovács gyermekével. Csak miután beirattak az iskolába, tanultam meg, hogy én román vagyok, ő pedig magyar és nekünk

gyűlölnünk kell egymást.” Ugyanigy megtörtént, hogy ezen a történelmi jelentőségű gyűlésen egy székely földműves románul kezdte el beszédét. Minthogy azonban csak törte a román nyelvet, egy román földműves felszólította, hogy beszéljen magyarul, „igaz, hogy én nem tudok magyarul, de érzem, hogy amit mondasz, abban igazság van. A mi ekéink egyformán vágják a barázdát. A mi uraink amikor azt kéri tőlünk, hogy rájuk szavazunk, anyanyelvünkön szólnak hozzánk, de szavaik értelme hazug. Nekünk soha többé nem szabad különválnunk egymástól.”

Elmesélte aztán a miniszterelnök, hogy kisebbségügyi miniszter korában 1926-ban váratlanul szemlekorutat tett a Székelyföldön és elvetődött Csikszederára is. A megyefőnökségen egy tábla volt kifüggesztve, amely szerint csak románul volt szabad beszélni. Ekkor tapasztalta, hogy a székelyek midőn a saját anyanyelvükön szóltak hozzájuk, szívesen megpróbálkoztak románul is beszélni. Ha azonban arra kényszerítették őket, hogy csak románul beszéljenek, még akkor ismerték is a nyelvet, nem voltak hajlandók így beszélni.

Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy minden attól függ, miként rendezik a népek közötti kapcsolatokat. Mi tanulni akarunk múltbeli hibáinkból — mondotta — közeledni akarunk a magyar néphez, hogy otthon érezzék magukat. Hirdesetek tehát azt a demokratikus igazságot, hogy minden népnek joga van az élethez és a népek nem azért vannak a világon, hogy kölcsönösen kiirtsák egymást. Mi megvalósítottuk a jószomszédi viszonyt a körülöttünk élő népekkel. Erdélyt csak ezen az úton kaphattuk vissza és ha letérünk erről az útról, újra elveszítjük. A magyar néppel, a magyarországi munkástömegekkel a diplomaták és politikusok mesterkedései ellenére is barátok vagyunk és megelégedéssel állapítom meg, hogy kormányunk körében ezek a diplomáciai mesterkedések nem váltottak ki visszahatást és nem ténitette le őket arról az útról, amely a román és a magyar nép testvériségéhez vezet.

Máramrosszigettől Port-Arturig

A továbbiakban Groza a bolgár néppel való jóviszonyról beszélt, majd rátért a szovjet népekkel való kapcsolatok kérdésére. Többek között a következőket mondotta:

— A politika nehéz művészet, de a földrajz sokkal könnyebb tudomány. Vegyék elő az új térképet és tanulmányozzátok egy kicsit a térképet. Legutóbb Nagyváradról Máramarosszigetre kellett mennem és szovjet területen haladtam át. Ekkor vetődött fel bennem a gondolat, hogy ez a hatalmas szovjet föld Máramarosszigettől Port-Arturig terjed. Ez a valószínű szomszédos hatalmas ország egy óriási kart terjeszt fölénk. Ez a kar csodálatos és hatalmas szomszédos ország óvókarja lehet, amelynek árnyékában biztos lehetünk jövőnk, határaink, békénk és függetlenségünk felől. Kizárólag tőlünk függ tehát, hogy ez a kar oltalmunk vagy pedig a fenytés eszköze legyen.

Az ifjúság a jövőért

Beszédét a miniszterelnök azzal fejezte be, hogy az ország összes demokratikus erőinek segítségével megvalósul a béke a jószomszédosági viszony az összes népekkel. A kormány visszautasítja mindazt, ami a régi fasiszta eszmékből maradt fenn és nem hajlandó különbséget tenni ember és ember között. Felszólította az ifjúságot, hogy hűségesen áldozzon ennek az eszmének és a saját, valamint az

országban élő népek javáért dolgozzon és gyarapítsa tudását.

A szovjet kiküldött beszéde

Kotov a szovjet ifjúság antifasiszta bizottsága nevében üdvözölte a nagygyűlést. Elmondotta, hogy a szovjet ifjúság a háború kemény tüzeiben megéledt és megtanulta, hogy gyűlölnie kell a fasisztákat. A Szovjetszövetség ifjúsága bebizonyította, hogy méltó a belhelyezett bizalomra. Ezután elmondotta, hogy a szovjet kormány milyen hatalmas áldozatokat hoz az ifjúságért.

A szovjet kiküldött nagy tapsmal fogadott beszéde után a görög demokratikus ifjúsági szervezet táviratát olvasták fel, amelyben közlik, hogy rajtuk kívül álló okoknál fogva nem vehetnek részt a nagygyűlésen.

Gheorgescu Teohari belügyminiszter volt a következő felszólaló. Örömmel alapította meg, hogy a román ifjúság nagy része beilleszkedett az ország demokratikus átalakításának nagy művébe. A múlt árnyékai még kísértének s ezért mindaddig folytatni kell a harcot, amíg a fasiszták utolsó nyomját is ki nem irtottuk. Az ifjúság nagy tömegei egészségesen gondolkodnak és csak csekély azoknak a száma, akik a nép szabadságjogai ellen vannak. Az ifjúságra nagy feladat vár a választási csatában, amelyből a demokratikus erőnek győztesen kell kikerülniük.

Bucsa Ioan belügyi alminiszter a Szociáldemokrata Párt központi bizottsága nevében, Popot Aurel alminiszter Voitec nemzetnevelésiügyi miniszter nevében üdvözölte a nagygyűlést.

Constantinescu Miron a Demokratikus Pártok Tömbjének titkára, a szabadságért életüket áldozó ifjak példájára figyelmeztette a nagygyűlés résztvevőit, Angelu Emil, az Általános Munkaszövetség végrehajtóbizottságának üdvözlését tolmácsolta. Pavlov Vasile kapitány a demokratikus hadsereg nevében, Radulescu Jeanu pedig a Demokratikus Nők Szövetségének üdvözlését adta át.

A szombat délutáni ülésen elsőnek Pavlov bolgár kiküldött beszélt. A bolgár ifjúság üdvözlését tolmácsolta és hangsúlyozta, hogy a két nemzet harca a fasiszták ellen és haladása a demokrácia útján erős kapcsol, amely a legszorosabb testvérbarságra fűzheti össze a két szövetséges országot. Beszámolt a május 22—29-én megtartott bolgár ifjúsági nagygyűlésről is. Az egységbe tömörült haladókészletű bolgár ifjúság nagy lendülettel vesz részt az ország újjáépítésében. Az Észak-Bulgáriától Dél-Bulgáriáig összekötő vasútvonal építéséhez az előirányzott 2000 ifju hejvett 6000 önkéntes ifju munkás jelentkezett díjazás nélkül. Ezidén 24 tábor létesült az ipari tanuló részére és számai a gyermeknyaraló táboroknak.

Nechiti Gheorgene, a Haladó Ifjúság országos elnökeinek beszéde bevezetője volt a romániai ifjúsági kiküldöttek tanácskozásainak. Utalt arra a nagy történelmi pillanatra, amit a most folyó párisi béketárgyalások jelentenek a világ békeszerető népei számára. A háboruban az ifjúság áldozta a legbővebb vért és életet. Most a békéért is legodaadóbban kell harcolni és e nagy célért minden erejét egységbe kell kovácsolni. Ezt határozta el a Demokrata Ifjúsági Világszövetség Tanácsa, amely nemrég ülésezett Párisban. De egyenként minden nemzet haladó ifjúságának meg kell alkotnia a maga demokrácia egységét. Ennek a benső egységnek a megteremtése céljából gyűlt össze a romániai ifjúság valamennyi demokráta irányzatának kiküldötte is erre a brassói nagygyűlésre.

A nagygyűlés második napja

A magyar, jugoszláv, albán és osztrák kiküldöttek beszéde

A vasárnap délelőtti ülés első előadója Manea Anton. A nyulánk, törekény természetű demokráta harcos ifju beszámolóját vonzó előadásmódja tette érdekfeszítővé.

Részletesen ismertette a romániai ifjúság szabadságmozgalmainak történetét. Országos és nemzetközi viszonylatban is megvilágította a demokráta ifjak harcának fontosságát. Adatszerűen bizonyította, hogy, míg a demokráta harcos ifjak sorai az ifjúság legkomolyabb elemeiből kerültek ki, addig a történelmi pártok maradtak — egyébként már nagyon csekély száma — ifjúság a fejedőben.

könnyelmű elemekből tevődik össze. Ma-ne közel másfélórás beszámolóját a hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta végig.

Megérkeznek a motorkerékpárosok

Még zug a Manea beszédét kísérő tapsvihár, amikor az utcaórl erős motorzuga hallatszik. Megérkeztek a bukaresti motorkerékpárversenyzők. Sisakos, bőruhas versenyző siet az emelvényre. A bukaresti ifjak üdvözlését hozta, akik gyűlést tartottak a jilavai erdőben, ahol 1941-

(Folytatás a 4-ik oldalán)

